

Kar se tiče Šumanovè trditve (§. 13), da so se kratki naglašeni zlogi ohranili na zahodu „le v jednosložnih besedah s kratkim samoglasnikom in isto tako na zadnjem zlogu večsložnih besed“, moramo reči, da je napačna. Prepričati se more pisatelj o tem, da le pogleda v Baudouinov „Opyt fonetiki rezbjanskich govorov“. Tudi o Primorskem sploh ta trditev ne velja. Iz srednje-kraškega narečja nahajam le par besed, katere nasprotno dokazujejo: bèdń (velika posoda, kjer se grozdje masti), cèpić (Flegel), cvèdrć (majhen sveder = svedrič), dńska (Brett), rěbenčat (Reben absenken), jětka (hectica), jětrna (stsl. jętry), pńsbk (s. pisak) i. t. d. — V op. 1. §. 14 pravi pisatelj, da se naglas časi zanemarja in da velja samó priglas. Splošno to ne velja; res je, da časi kak neroden verzifeks napačno povdarja, ali pri boljših pesnikih je vedno prej pomisliti, kako se govori v njih rojstnem kraju, predno tako sodbo izrečemo. Pesnik tudi ni kriv, ako zdaj pravi srce, zdaj srcé, ampak mi, ki ga obsojamo in pri tem popolnoma pozabljamo, da se naš naglas tudi še dan danes pomika od konca proti začetku (navadno za eden zlog). Tako se nam zdi čudno, ako beremo v nar. pesmi:

Pod senco miza rúmena.
Okolo mize stoli pa,
Sedí na stolih góspoda.

Ali tukaj smo sami krivi, ker napačno beremo, narodni pesnik je pel:

Pod senco miza rumenà,
Okolo mize stoli pa,
Sedí na stolih gospodà.

Dandanes se je tako starejše naglaševanje še ohranilo po nekaterih krajih, drugodi pa se je pomaknil naglas za eden zlog proti začetku: rumèna, gospòda. Primerjaj, kar o tem važnem vprašanji piše R. Brandt o. c. pg. 91. in nasl.

(Dalje prihodnjič.)



Slovenski glasnik.

Nove knjige slovenske. — Ljudska knjižnica, katero izdaje g. Leopold Kordeš v Mariboru (glej inserat na zadnji strani!), vrlo napreduje. Prejeli smo spet tri nove zvezke 3., 4. in 5. Tretji zvezek nam prinaša konec Zschokke-Malavašičeve povesti „Zlata Vasa“; v 4. zvezku priobčuje J. S. Gombárov „kratke povesti za kratek čas“, in v 5. zvezku nam L. Kordeš podaje nekoliko „kratkočasnih povestij“. „Ljudska knjižnica“ je v prvi vrsti namenjena našemu préprostemu narodu, ki rad bere, a nima novcev na prebivanje, da bi kupoval drage knjige; brala jo bode pa s pridom tudi šolska mladina, kajti prinaša samó take povesti, ob katere se ne more spotikati niti najstrožji moralist. Zategadelj priporočamo vsem roditeljem in gospodarjem slovenskim, naj jo kupujejo odraslim otrokom in poslom svojim. Ne moremo zamolčati, kaj nam je te dni pripovedoval neki posestnik s Kranjskega. Večkrat sem se jezil, pravil nam je ta gospod, da so

hlapci moji ob nedeljah popoldne lenobo pasli, za denar igrali, ali se celó v krčmo zmuznili. Brez posebnega namena si nedavno naročim „Ljudsko knjižnico“ ter jo dam jednemu hlapcev svojih. Da bi videli to izpremembo! Zdaj so se že tri nedelje hlapci vse popoldne na solnci grelí, „Ljudsko knjižnico“ čítali, zvečer pa ugibali o mladem Ladisu in o Zlatovaščanih. Nobenemu ni prišla na misel igra ali pijača. Probatum est! —

Živino ozdravništvo ali nauko spoznanji in ozdravljanji vnanjih in notranjih boleznij. Spisal dr. Simon Strupi. Drugi pomnoženi natis; natisnili in založili J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani, 1885, v 8. 506 str. Knjiga, katero je že pred več leti spisal znani, zdaj že pokojni dr. Strupi, bivši živinski zdravnik v Ljubljani in pozneje profesor v Pragi, obseza splošna vodila, kako je spoznavati in ozdravljati notranje in vnanje raznovrstne živinske bolezni; pripoveduje, kakšna so jim zdravila; govori o navadnih boleznih domače perotnine in domačih ptičev ter uči, kako je zvrševati razne operacije. Namen knjigi je ta, živino obvarovati vsakovrstnih nevarnostij in boleznij ter živinorejce denarne škode pri živinoreji; pisana je tako, da jo s pridom bere vsak slovenski gospodar. — Knjigo kazi jako starikast in nepravilen jezik. —

Ljubljanski knjigar Janez Giontini je slovensko narodno slovstvo pomnožil spet s štirimi knjižicami, namenjenimi preprostim ljudem. Prva knjiga je „Pavliha,“ druga „Lažnjivi Kljukec.“ Kdo ju ne pozna? „Nemški Pavliha v slovenski obleki“ je doslé res nosil še prav gorenjski kmetski kožuh, in pisal je še z bohoričico; zdaj mu je Giontini umeril obleko novejšega kroja in naučil ga je pisati gajico; toda jezik se mu sem in tja še vedno zapleta. V govorici se nam razodevâ, da je rojenjá Nemeč, dasi nosi „slovensko obleko.“ — „Lažnjivi Kljukec“ ima nekoliko bolje namazan jezik in ne zna se nič več, da se je naselil pri nas iz nemške domovine svoje. Knjižica stoji vsaka po 20 kr. — Tretja knjižica je: „Narodne pripovedke za mladino.“ Spisal Dominicus. I. zvezek. Cena 25 kr. Obseza devetnajst kratkih pripovedek ter stoji 25 kr. — Četrta knjižica ima to vsebino: I. „Cerkvica na skali ali zveza s hudim.“ Pravljičica. Za slovenski narod prosto predelal F. S. — II. „Plačilo sveta ali žalostna usoda umetelnika.“ Slovenskemu ljudstvu zapisal S. S. Brdski. Cena 12 kr. Vse štiri knjige odlikujejo močan papir, razločne črke in nizka cena; prve tri vrhu tega še naslovni listi s podobami v barvanem tisku. Marljivemu založniku želimo veliko kupcev.

Jurčičevi zbrani spisi so se zadnje čase začeli nekoliko bolje razprodajati, tako da je, mislimo, zagotovljeno izdavanje ostalih zvezkov. Vendar bi bilo želeti, da bi se oglašalo več naročnikov. Doslé so se na prvih pet zvezkov naročili samó ti gg.: Križnik Gašpar v Motniku; Kronvogel Josip v Celji; Cotelj Ivan, škofov kaplan v Poreči; Krolikowski A., knjigar v Tarnopolu; Majar Gašpar, kaplan v Senožečah; Skuhala Ivan, ravnatelj duh. semenišča v Mariboru; Praprotnik Fr., nadučitelj pri D. M. v Puščavi; Kocjančič Josip v Vipolzah; Škerjanec Janez, duhovnik v Harijah; delavsko bralno društvo v Idriji; Gomilšek Josip, uradnik južne železnice v Vidmu; Sadnik Julij v Št. Pavlu pri Celji; dr. Turner Pavel v Pešti; Peterman Jos., župnik v Dobrlivesi; Kante M., učitelj v Sežani; Dimnik Ana v Trbovljah; Ferčnik L., dekan v Žabnici; okrajna učiteljska knjižnica v Krškem; Roglič Jakob, c. k. kancelist v Vel. Laščah; okrajna učiteljska knjižnica v Kranji; Musič Janko, c. kr. davkarski pristav v Črnomlji; dr. Svetina Ivan, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; bralno društvo v Dol. Logatci; Globočnik Viktor, c. kr. notar v Zatičini; Turnšek Anton v Nazaretu; Lavrenčič M. v Hrenovicah; Tramšek Marko v Hočah;